Št. 38. V Gorici, v sredo dne 13. maja 1903. **Tečaj XXXIII.**

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h,	ali gld. 6·60
pol leta	6 „ 60 „	„ „ 3·30
četrt leta	3 „ 40 „	„ „ 1·70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 11 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez doposlanega naročnine se ne oziramo.**

Oglasi in poslanice se računijo po petitvrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič*

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo **le upravništvu.**

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od «Soče» vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Hrvatska.

To, kar se godi dandanašnji v Hrvatski, niso več navadne demonstracije in vsakdanji pojavi nezadovoljnosti proti madjarski objestnosti, marveč to je nekaka predigra k splošni ljudski vstaji. Gibanje je zadobilo vedno večje in nevarnejše dimenzije ter je naperjeno v glavnem proti vzročitelju vseh zlodejstev, proti zastopniku dvajsetletne samovlade, grofu Khuenu Hedervaryju.

V Zagrebu in na deželi se razdajajo oklici, v katerih se kliče Hrvate, naj vladajočo kliko z banom na čelu postavijo pred ljudsko sodbo ter jo sodijo in obsodijo, kakor zasluži — proč ž njo! Oklic, podpisan od anonimnega „odbora za narodno obrambo“, skončuje z besedami: Doli z navadnim lopovom in trinogom Hedervaryjem! Doli z Madjari!“ Drugi oklic pa podaje cel načrt, kako je postopati proti tlačiteljem naroda. Gibanje naj se zanese po celi deželi v vsak kraj, da se otežkoči tlačiteljem delo. Demonstracije v glavnem mestu in v mestih na deželi je lažje udušiti — tako povdarja oklic — nego splošno ljudsko gibanje. Glavni namen akcije pa je odstranitev bana Khuena-Hedervaryja. Gledé na to pravi oklic: „Ako bi se ta vlada začasno nadomestila tudi s kakim komisarijatom ter ustava suspendirala, bo to stokrat bolje, nego brezzakonstvo in nasilje, ki vlada sedaj v Hrvatski“. Odstraniti se imajo med drugim tudi vsi ogerski napisi in grbi....

V Hrvatski vre, in ako vlada ne krene na boljšo pot, utegne izbukniti prava ljudska vstaja proti madjarski nasilnosti, okrutnosti in azijatski vladi nad ubogo Hrvatsko. In ta vlada je kriva sedanjih odnošajev v Hrvatski v glavnem, sokriva pa je tudi tista sloveča velika hrvatska potrpežljivost. —

Madjari si znajo korak za korakom pridobivati v Hrvatski tal in nikjeri ne zadenejo na odpor, kakoršen bi se moral pojaviti na vsak njihov korak, ki utrjuje vedno bolj njihovo pozicijo med Hrvati. Tekom časa so se privadili prodiranju med Hrvati skoro na celi črti tako, da so postali ošabni do skrajne meje in pa brezobzirni. Kdor se je le količkaj protivil sistemu, tisti je bil s silo ugnan in ugonobljen. Zato pa je slavna vlada v Hrvatski tudi ob pričetku k sedanjim dogodkom posegla po sili in s silo hoče zatreti vse gibanje. Ne vemo, kaj se vse godi v Hrvatski te dni, ker se čuva skrbno, da ne prihajajo v svet sproti točna poročila, ali, kar jih je, že ta pričajo, da izvršuje madjarsko nasilje vso svojo moč nad Hrvati. In vlada je to hotela.

Pričetek je bil pač le postavna in celo skromna akcija za financijelno samostojnost Hrvatske, za tiskovno svobodo in svobodo zborovanja ter za splošno volilno pravico. Vlada pa je postavno sklicana zborovanja prepovedala, odbila povsem postavno zahtevo, da se imajo odstraniti madjarski napisi, grbi in zastave, in sicer odbila na žaljiv način, ko so se pa pojavile prve demonstracije, tedaj pa je stopila vsa nasilnost in brutalnost te vlade v akcijo. Proti ljudstvu se je postopalo brezobzirno, dijake, časnikarje in druge razne odlične osebe, ako so se jim zdele le malo sumljive, so pometali v zapore, da so le-ti polni, Zagreb je poln vojaštva in policistov, v Križevcih je proglašen že preki sud, — ban pa noče kreniti na nikako pametno pot, marveč ostati na sedanji poti krivice in nasilstva.

Da bi se vladi posrečilo zatreti sedanje gibanje kar tako, da bi posledice trpel narod, ona pa triumfovala, je skoro neverjetno, verjetneje je pač, sodé po tem, kako se reči razvijajo, da odnese zmago iz sedanjega vrvenja hrvatski narod, ako bodo le znali njega poklicani sinovi okoristiti se s sedanjim položajem ter se nehajo udajati vsi tisti, ki so se udajali, madjarskim „dobrotam“.

Hrvatski narod je postavljen pred veliko skušnjo; ali se izvije sedaj iz krutih rok madjarstva ter si vstvari boljšo bodočnost, ali pa podleže počasi popolnoma madjarski presili ter postane Hrvatska res prava pravcata madjarska pokrajina.

Z napetostjo pričakuje vsa naša javnost poročil o dogodkih v Hrvatski, v vseh naših domoljubnih srcih pa se poraja ob spominu na teptano Hrvatsko le ena želja, da naj žanjejo vihar oni, ki so sejali veter, in sicer tak vihar, ki jih stre ter po katerem zasije pomlajeni Hrvatski solnce svobode in pravega narodnega razvitka! —

Dopisi.

Iz zlate Prage, začetkom maja 1903. (Mladočehi in shodnjih zaupnikov.) — Mladočeški poslanci so pustili prvo čitanje predloge o avstrijsko-ogerski nagodbi brez obstrukcije, četudi so poprej zatrjali, da hočejo ravno pri tej predlogi izvojevati najhujši boj proti vladi radi nasilnega preklica jezikovnih naredeb Badenijevih. Te naredbe so bile preklicane že 19. okt. 1899, Mladočehi so že obstruirali za to, vrgli eno ministerstvo, a pozitivnega dozdaj ničesar niso dosegli. Prišel je Körber na krmilo in ta je izdal parolo: brez Nemcev ne dobite ničesar, pogovorite se z njimi. Pogajanja so se razbila, kakor je znano, kaj začeti? Radikalni življi so hoteli zopet obstrukcijo, mirnejši politiki, katerih je večina, pa oprezno in „razumno“ politiko. Ta politika je prevladala v mladočeškem klubu, opustila obstrukcijo in povzročila veliko nezadovoljnost v mladočeškem svetu. Na čelu teh nezadovoljnežev so stali „Narodni Listy“ sami in člen mladočeškega kluba na Dunaji, dr. Fořt. Nasprotniki Mladočehov, tuji in posebno domači, so neusmiljeno začeli bičati ponesrečeno mladočeško politiko, nezadovoljnost je rastla čim dalje bolj in naravnost prisilila mladočeške poslance, da so šli pred ljudstvo se opravičevat. S tem da so sedaj opustili obstrukcijo, se jej niso definitivno odpovedali, niso opustili programa, ampak le taktiko so izpremenili tako, kakor zahteva sedanji politični položaj. To so dokazovali svojim volilcem — na političnih shodih, ali da še bolj utrde svoje nekoliko omajano stališče, so sklicali shod zaupnikov, naj oni odločijo o njih postopanju. Večina zaupnikov se je izrekla za-nje, odobrila njih taktiko in prepustila jim popolnoma proste roke. Razpor, ki je grozil nastati v mladočeški stranki, se je srečno preprečil, edinost je rešena in mladočeški poslanci so se vrnili moralno okrepljeni v parlament.

Toda kaj je dokazano s to edinostjo? Edino to, da si je mladočeška stranka kot taka za nekoliko let podaljšala svoje življenje in da je mladočeški klub odložil polovico odgovornosti za svojo politiko na široką pleča zaupnikov cele mladočeške stranke — nič več. „Narod je govovil“, so pisale mladočeške novine vse prek. Res je to, ali ni vse dobro, kar narod-masa govori. Ta „narod“ govori največkrat to, kar se mu sugerira, in ni še toliko kvišku dospel, da bi mogel povsod pravo zadeti. To pot se mu je sugeriralo, da je edinost tako velike stranke, kakor je mladočeška, neobhodno potrebna v sedanjih težkih časih za uspešno politiko češkega naroda proti neprijazni vladi in Nemcem. In „narod“ se je dal prepričati ter ohranil edinost in slogo. Drugo vprašanje je, če in koliko je taka edinost na zunaj vredna, ako je pa znotraj strašen kaos, velika dezorganizacija!

„Narodni Listy“, glavni organ mladočeške stranke, odkrivajo in priznavajo sami to dezorganizacijo v seriji člankov povodom mladočeškega zaupniškega shoda, ter dajejo razne nasvete v odpravo te dezorganizacije. V članku z dne 24. aprila t. l. postavljajo štiri postulate mladočeškim zaupnikom v presojo in rešitev. Tu zahtevajo, naj se stranka trdno oklene svojega programa, naj se odstranijo spoznani pogreški, organizacija stranka naj se spopolni in utrdi in slednjič naj se stranka ogleda po naraščaju. Na shodu se o teh postulatih ali sploh ni govorilo ali pa so se odbili tako pavšalno, da nikakor ni misliti na kako radikalno pozdravljenje mladočeške politike in mladočeške stranke sploh. Mladočehi so ostavili v kotu historično državno pravo češkega naroda — v svoji sedanji resoluciji zahtevajo od vlade le še, naj ukrene potrebne „korake“ za državno pravno ureditev čeških dežel k državi, odgovarjajočo duhu časa. Mladočehi so že davno zatajili svojo demokratičnost in naprednost s tem, da so se spajali s plemstvom, konservativci in klerikalci, opustili so zahtevko splošne volilne pravice — v svoji sedanji resoluciji zahtevajo le še „primerno“ razširjenje volilnega prava itd. Kar se tiče organizacije, je ostalo vse pri starem, t. j. poslanci

— 78 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Nò, kako ste se odločili?« ga vpraša Matija. »Kam se napotimo?«

Skirvoillo mu odvrne kratko:

»Pod Novo Kovno.«

Na to odide iz šotora.

Matija in Čeh gledata nekaj časa začudena Zbiška, na to se vdari stari vitez po kolenih ter zakliče:

»Fei! kak panj je to! Dela se, kakor bi poslušal, ko samo pa krene po svojem. Škoda je, brusiti si jezik!...«

»Jaz sem že čul o njem, da je tak,« odvrne Zbišek »in res je, da je tukaj ves národ tako trdoglav, kakor malokateri. Posluša tuje mnenje, potem pa, kakor bi pihnil v veter.«

»Čemu torej povprašuje?..«

»Zato, ker smo opasani vitezi, in pa radi tega, da presodi vsako zadevo od obeh strani. Toda on ni bedast!«

»Morda nas pod Novim Kovnom najmanj pričakujejo!« omeni Čeh, »zlasti radi tega, ker so vas ravnokar odbili. Imel je prav.«

»Pojdimo pogledat one ljudi, katerim jaz zapovedujem,« reče Zbišek, kateremu je bilo soparno v šotoru. »Moram jim zapovedati, naj bodo pripravljeni.«

In na to odidejo. Zunaj je bila že temna in mračna noč, razsvetljena od ognjišč, pri katerih so sedeli Žmudci.

XVII.

Za Matijo in za Zbiška, ki sta služila že poprej pod Vitoldom ter se do sitega nagledala litevskih in žmudskih bojevnikov, ni predstavljal pogled na tabor ničesar novega, toda Čeh je zrl na vse radovedno naokrog, premišljuje v duhu, kaj bi bilo mogoče pričakovati od takih ljudi v boju, ter jih ob enem primerjal s poljskim in nemškim viteštvom. Tabor se je nahajal v nižavi, obkoljeni s hosto in močvirjem, radi česar je bil popolnoma zavarovan pred napadi ter se mu ni mogla bližati nikaka tuja vojska. Tudi sama nižava, na kateri so stale koče, je bila takisto močvirnata in blatna, toda oni so nasekali toliko hrastovih in jesenovih vej in jih položili po tleh, da so počivali popolnoma na suhem. Knezu Skirvoillu so postavili v naglici neko kolibo, podobno »numi« ali litevski koči, narejeni iz gline in neotesanih brun. Za nekatere odličnjake so naredili iz vej nekoliko šotorov; prostaki so sedeli okrog ognjev pod milim nebom ter imeli jedino varstvo proti promeni vremena v kožuhovini in kožuhih, katere so nosili na golem životu. V taboru še nihče ni spal, kajti ljudje, ki po poslednjem porazu niso imeli ničesar delati, so se naspali dovolj po dnevu. Nekateri so sedeli ali ležali poleg ognjev, polagáje na nje suhe hrastove veje, nekateri so razkopavali že pogaščena in s pepelom zasipana ognjišča, od katerih se je širila vonjava pečene repe, ki je bila navadna hrana Litvincev.

Poleg vsakega ognjišča je ležalo na kupčke položeno orožje, a to tako blizu, da je v slučaju potrebe mogel vsak vojak pograbiti svoje. Glavač je ogledoval radovedno sulice z ozkimi in dolgimi bodali, skovane iz skaljenega železa; prače, izdelane iz mladega hrastičja, s katerimi so metali kamenje ali železne igle, neko orožje, podobno poljskim sekiram s kratkimi toporišči, katere so rabili jezdeci, ter one z dolgimi toporišči, s katerimi so se bojevali pešci.

Med njihovim orožjem je bilo tudi orožje iz medi, ki je bilo narejeno še v onih časih, ko se je železo še malo rabilo v teh zapadnih krajinah. Tudi nekateri meči so bili izkovani iz medi, a večina njih je bila izkovana iz dobrega, iz Novgoroda pripeljanega jekla. Čeh je jemal v roke sulice, kopja, meče, smolnate in v ognju skaljene loke ter je poskušal pri luči ognjišč njihovo ceno. Konj pri ognju ni bilo mnogo, kajti čreda se je pasla nekoliko dalje v gozdu pod varstvom skrbnih konjarjev; ker pa so hoteli nekateri odlični bojarji imeti svoje konje pri roki, jih je bilo radi tega nekoliko tudi v taboru, kjer so jih krmili vjeti sužnji. Glavač se je čudil tem nenavadno majhnim konjem, z močnimi vratovi, ki so bili tako čudni, da so jih smatrali zapadni vitezi za neko posebno vrsto živalij, ki je bila bolj podobna nosorožcem nego konjem.

»Veliki bojni konji tukaj niso nič vredni,« spregovori izkušeni Matija, spominjáje se svoje nekdanje službe pri Vitoldu, »ker veliki konj tukaj obtiči v

in strankarji imajo proste roke. Poslanec dr. Ferk govori na shodih in v parlamentu proti lastnemu klubu, propagira proti mišljenju večine obstrukcijo in ostaja vsejedno v klubu, podpredsednik kluba. Dr. Stranský imenuje v parlamentu proti prepričanju večine obstrukcijo perverznost in blaznost in ostane še vedno podpredsednik kluba, dr. Dyku se očita nečastno dejanje (znana je njegova afera z redaktorjem Jančo), klub zahteva sicer, naj se tožbenim potom očisti, a dr. Dyk ne stori tega in klub lepo molči itd. „Narodni Listy" so pred shodom britko tožili, da se klubove tajnosti in celo tajni sklepi izvrševalnega odbora izdajajo nemškim in židovskim novinam (v prvi vrsti „N. Fr. Presse"), a nič se ni storilo, da bi se krivce iztaknilo in kaznovalo. Dr. Pacák, predsednik kluba, je opominjal poslance — v tem se mu je pridružil i zaupniški shod — naj pridno zahajajo k sejam parlamenta — in baš došli telegrami naznanjajo, da je od vseh mladočeških poslancev v zbornici — 16 mož.

Naraščaja mladočeška stranka sploh nima; mladina vseučiliška se n. pr. glasi k vsem mogočim strankam, le k mladočeški ne.

Shod mladočeških zaupnikov je prinesel veliko razočaranje, zadovoljni z njim so menda edino-le mladočeški poslanci in baje — dr. Körber. I lokalne novine mladočeške so strašno razočarane, pričakovale so radikalnih jedernih izprememb in pričakale so — vodeno resolucijo.

Zdi se, da mladočeška stranka doigrava svojo ulogo; mlade stranke — boljše in slabše — si bodo delile njeno zapuščino. V sedanjih težkih političnih časih bi si bilo sicer želeti, da bi ena složna in močna stranka stala v boju proti vladi in Nemcem, a ta stranka bi morala biti zdrava in krepka v svojih udih, česar pa pri Mladočehih ni in najbrže nikdar več ne bo.

Iz Dornberga. — Kaj tako podlega bi si gotovo ne bili mislili o naših „bratih" iz Dornberga. Po zadnjem dopisu v listu „Soča" so vendar izjavili novico o veselici. Prej, seveda, si tega niso upali. Nekaj novega smo tudi čuli v tem dopisu, namreč da bodo imeli neko predavanje na dan vnebohoda. To predavanje bo spet imel kak „veletržec z manufakturnim blagom" v Dornbergu. No! Ako bo tako predaval, kakor ob papeževi petindvajsetletnici, bo že nekaj; drugega pa ne maramo slišati. Zadnjič nam je namreč pravil, kako in kaj je papež; sedaj nam pa morda pove, kaj papež sanja, kako se obuva, oblači; ali pa nam pove, kaj je jedel pokojni kardinal Missia itd. Saj je mnogo imenitnih oseb, o katerih se da kaj govoriti. Pa naj bo to; poglejmo raje drugo, kar nas bolj zanima.

V „Norici" piše nekdo, kako grozno se bojimo njih veselice ter nevedoma napadamo njih društvo, posamezne osebe in veselico. To ni res. Posamezne osebe že; o društvu pa in proti veselici ni bilo govora. — Edino proti igri in igralkam smo bili protivni in smo še s pripombo, naj velja le v opomin. To torej ni napad.

Kaj pa ste vi delali o času naše veselice, ker se tako penite v jezi, če vas kdo opomni na stare grehe? Le poglejmo! Ali niste vi morda na podel način napadali in obrekovali društvo, veselico in „posamezne osebe"? Ali niste napeli vse sile in moči svoje mogočnosti, da bi nam vstavili veselico? Ali niste na dan naše veselice privabili „ramoniko" v Drago v krčmo in tam plesali brez dovoljenja v temi, na samem? Ali niste lovili deklet po vasi in jih vozili z vso silo v beznico? Da! Res je, morate reči; saj ni mogoče utajiti. In to ste-li delali iz svoje mirnosti ali iz zgolj velikega sovraštva? Ali morda ne nastopijo pri vaši veselici šol. otroci, kakor so pri naši? Ali ne uči sedaj za vašo veselico šol. otrok tisti, kateri se je največ trudil, da bi oblastvo poseglo vmes in nastop šol. otrok prepovedalo? Da! je najkrajši odgovor. Ako to zanikate, ste v resnici največi lažniki in faloti. Le na dan z odgovorom na ta vprašanja!

Vpraša se le, kaj smo mi delali pri vaši veselici par mesecev prej. Še črhnili nismo. Veselice se je udeležila skoro večina, in če ni bilo dežja, bi bili gotovo šli vsi. V zahvalo trdite sedaj, da smo mi obrekovalci po svoji upiljeni navadi. Res, nista brez pomena tista dva vprašanja; saj v resnici ne veste in ne vemo, kje bi se bili mi mogli to napiliti. Narobe pa že morda!!

Zraven tega nam v zadnjem dopisu v nekem ponosu oponašate uboštvo. Morali bomo menda na dan vaše veselice vsi ležati doma v sramoti radi par vinarjev za vstopnino.

Seveda nismo tako bogati, kakor vi, smo pa zdravi, hvala Bogu. Z delom svojih rok si takorekoč prislužimo vsakdanji kruh, pa morda tudi več; radi vaše veselice in vašega bogastva ne gremo iz Dornberga. Pojde morda prej kdo drugi. Bojimo se vas tudi nič; groza nas tudi ne obhaja radi vaše veselice, narobe, še veseli smo, da se prirejajo veselice, ker smo naprednjaki. To je dokaz, da narod še ne spi. Dokler pa bodete tako napadali naše veselice (mi, seveda, ne ostanemo dolžni) na tak način v prihodnje, ne bo napredka ne pri vas in ne pri nas. Tako bomo nazadovali. Vzbuja se občno pohujšanje, jeza, osebno sovraštvo itd. Kjer pa ni edinosti, tam je napredek nemogoč. To vidite vsak dan v Dornbergu. Spomnite se, kaj je bilo, ko smo delovali skupno, in kako je sedaj. (Ne mislite, da je to opravičevanje!) Čas bi bilo enkrat vso stvar trezno premisliti in delati, pa ne kričati. Narod ne zgubi vere, dokler napreduje. Ne samo vera, treba je v sedanjem času delati tudi za narod. To je pa najbolje delovati tiho, ker drugače zmanjka sapa prehitro!! Nasledek — pogin. Ako ste si torej to pot začrtali, po kateri hodite, ne pridete daleč. Kar se tiče vaših par primerov o vaši mogočnosti, je gotovo pri vas ravno narobe. Mi vpijemo le pri pesmih, kjer je fff; in vi? zmerjamo brez potrebe nobenega, in vi? Če denemo norost na tehtnico sv. Mihaela v nebesih, pade gotovo vaša skledica do zemlje. Amen sledi.

Iz tolminskih hribov. — Od vseh strani povdarjamo našo novo železnično zvezo s svetom, mnogo novega, mnogo napredka si obetamo od nje. Kako bi tudi ne! — Vendar pripravljajmo se, da sprejmemo napredek v svojo sredo tako, da bo res nam koristil in ne bo nevaren naši narodni samostojnosti. Pripravljajmo se, ker nismo še pripravljeni za vse skušnje, ki pridejo s pričakovanimi novotarjami nad nas.

Na eno naj opozorim. Naše gore s svojo slikovito romantiko so znane daleč na okrog; mnogo častilcev in prijateljev imajo že sedaj, in temveč si jih morajo pridobiti, ko se odpre naš gorski raj širšemu svetu. Da privabijo od leta do leta v svoje hladno in zdravo podnebje vedno več tujcev in da bi isti prinašali pametniku dovolj dobička, o tem ni dvoma. Vendar pripraviti se je že sedaj, da bi ostali ti pametniki mi Slovenci in bi si zasnovali s takojšnjimi pripravami podlago, na koji se sčasom preosnujejo naše gore v prijetno letovišče. Dosedanji poskusi se niso mogli obnesti, ker so se vršili premalo premišljeno od strani manj podjetnih in še manj z bodočim razvitkom računajočih ljudij, ki niso mogli nuditi tujcu tega, kar je lahko zahteval za svoj denar. V tem bi nam bilo lahko v vzgled gostilničarstvo v nemških letoviščih.

Zraven prijetnih bivališč bi se moralo priskrbeti tujcu prijetno in kratkočasno bivanje v naravi. Gore, romantične soteske, slapi itd. so že tako privlačna sila za vsakega častilca narave, da ni treba za nje nikake druge reklame, le možnosti je treba, da prideš do njih, da brez truda in nevarnosti občuduješ njih krasoto. Za to bi pa lahko skrbela olepševalna društva in občine, — sebi v največjo korist.

In turistika, ona dojila zdrave, sveže duše, kako skoro pozabljena životari v naših dolinah, le redko kak pojav življenja in dela! Tem žalostneja je ta prikazen brezdelja, ko vidimo, kakor nevarno preti v tej stroki nemški napredek narodni stvari. V celih goriških Alpah imamo samo eno planinsko kočo, na Krnu. Nekatere gorske naprave iz prvih časov, [illegible]ov dela, ne ekzistujejo več. Sploh ne vidimo in ne slišimo o nikakem delu, ne vidimo niti pisano, da planinstvo še živi, kaj pa še-le, da napreduje. Poklicani imajo torej nalogo, širiti zanimanje za svoje namene, ki so v velikem obsegu važni narodno-gospodarski nameni. Ako bi bil delokrog preobsežen, naj se razdeli delo v posamezne pododbore v gorskih središčih, kakor Kanal, Cerkno, Kobarid, Bovec itd. Kako vse drugače dela ponemčevalni „Alpenverein"! Da bi se mi vsaj učili od tujcev in sovražnikov!

Pripravljajmo se, da ne stopimo nepripravljeni v nov svet, v novo dobo.

Domače in razne novice.

Za „Sokolovo" zastavo je nabrala vesela družba pri „Petelinu" 2 kroni.

Izpiti učiteljske usposobljenosti. — Na c. kr. moškem učiteljišču v Kopru so se vršili od 4. do 9. t. m. izpiti učne usposobljenosti. Izpit z dobrim vspehom so napravili gg.: Marčelja Anton, učitelj v Brezovici, gčna Varzilić, učiteljica v Vrbniku, Andrej Rojc, učitelj v Štjaku, Jos. Erzetič, učitelj v Kalu, Ante Opašić, učitelj v Pazinu, in Karol Kobalè, učitelj v Rogatcu.

„Pevsko in glasbeno društvo v Gorici" priredi v soboto dne 16. maja 1903. koncert s sodelovanjem vojaškega orkestra c. kr. pešpolka štev. 47 v veliki dvorani „hotela Central". Začetek točno ob 8. uri in pol zvečer. Vspored: 1. Ouvertura, svira vojaški orkester. 2. Anton Foerster: „Domu", možki zbor. 3. P. J. Čajkovskij: a) „Hor devušek" iz opere Evgenij Onegin, ženski zbor s spremljevanjem glasovirja; b) „Legenda", mešan zbor. 4. B. Smetana: Arija Mařenke št. 2 iz opere „Prodana nevesta", poje gospica Jaromila Gerbičeva. 5. A. Hajdrih: „Mornarjeva tožba", možki zbor z bariton-solo. 6. a) K. Hoffmeister: „Jak to pad' na siné moře", b) F. Gerbič: „Kakor dih na cvetju mladem", c) O. Nedbal: „Oči", poje gospica Jaromila Gerbičeva s spremljevanjem glasovirja. 7. F. L. D'Arma Dietz: „Pevec", mešan zbor z glasovirjem in vijolin-solo. 8. C. M. Weber: „Koncert za fagot" z orkestrom a) Adagio b) Allegro gosp. J. Michl. 9. A. Rubinstein: „Jutro", možki zbor z orkestrom. Društveni pevovodja: Josip Michl. Iz posebne prijaznosti sodeluje gospica Jaromila Gerbičeva. Na glasovir spremlja gosp. Emil Komel. Po koncertu prosta zabava s sodelovanjem vojaškega orkestra. Sedeži I.—III. vrste 2 K 50 vin.; IV.—VI. vrste 2 K; VII. — X. vrste 1 K 50 vin.; stojišča 70 vin. Posebne vstopnine ni. Vstopnice se razprodajajo pred koncertom v prodajalnici gosp. Antona Jeretiča, Via Seminario. Na dan koncerta od 8. ure naprej pri blagajnici. Tekst se dobi pri blagajnici. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

V soboto na koncert! — Na drugem mestu priobčujemo vspored našega „Pevskega in glasbenega društva", tukaj pa vabimo p. n. občinstvo na ta koncert, pripominjevaje, da obeta biti koncert v vsakem oziru zadovoljiv. Posamezne točke so izbrane srečno, tako da se nudi vsakemu obiskovalcu dober užitek, pevska zbora sta izvežbana izborno, tako, da je pričakovati le povsem povoljnega vspeha, zlasti še, ker nastopi tudi ljubka koncertna pevka gčna Gerbičeva iz Ljubljane. Društvo se giblje in trudi po napredku, da pa more vedno lepše slediti svoji nalogi, potrebuje tudi podpore od strani občinstva. Zato pa pričakujemo, da bo v soboto obširna Dreherjeva dvorana polna našega občinstva iz mesta in z dežele, da pri-

(Dalje v prilogi.)

---

blatu, tako žrebe pa prodere povsod prav tako kakor človek.«

»Toda na bojnem polju,« odvrne Čeh, »tukajšnji konji proti velikim nemškim ne vzdržijo.«

»Kajpada, da jim ne vzdržé. Za to pa nobeden Nemec Žmudcu ne uide, niti ga ne dohiti, ker so ti konjiči isto tako urno, ako še ne urnejši, nego tatarski.«

»Vendar pa se mi zdi to zelo čudno, kajti videl sem ujete Tatarje, ki jih je bil pripeljal Zih v Zgorelice, ki pa so bili majhni ljudje, kakor tudi njihovi konji, vendar ti tukaj so vsi krepko vzrastli ljudje.«

In res so bili to krepko razviti ljudje. Pri svetlobi ognjišč je bilo moči videti pod kožami in kožuhi široke prsi in krepke roke. Jeden kakor drugi, vsi so bili medli, toda koščeni in veliki. Sploh so s svojo rastjo nadkriljevali prebivalce iz drugih litevskih pokrajin, kjer so včasih ljudje trpeli glad, tukaj pa je bil glad le malokedaj nadležen gost. Zato pa so s svojo divjostjo nadkriljevali celo Litvince.

V Vilni se je nahajal dvor velikega kneza in v Vilno so prihajali knezi z vshoda in zahoda, prihajali poslanci in tujezemski trgovci, radi česar so se navzeli meščanje nekoliko običajev tujine; toda tukaj se je pojavljal tujec le v podobi Križarja ali viteza, ki so donašali v pozabljene gozdne vasi samo ogenj, sužnjost in krst krvi; torej je bilo tudi tukaj vse surovo, neotesano in nasprotno vsaki novotariji; tukaj so se držali starih običajev in starega načina bojevanja, in paganstvo je imelo globoke korenine, to pa radi tega, ker nauka svetega križa nežni oznanovalec evangelija ni učil z ljubeznijo apostolov, marveč z dušo rabelja.

Skirvoillo ter drugi odlični knezi in bojarji so bili že kristijani, ker so se ravnali po vzgledu Jagiella in Vitolda. Ali drugi, in sicer najbolj preprosti ter najbolj divji bojevniki, so nosili v svojih prsih neko tajno čustvo, da se bliža smrt in pogin staremu svetu in stari veri. Bili so pripravljeni skloniti glavo pred križem, ako bi jim tega križa ne prinesle sovražne nemške roke.

»Mi prosimo za krst!« so klicali vsem knezom in narodom, »toda vedite, da smo ljudje, ne pa žival, katero je mogoče darovati, kupiti in prodati? In dotlej, dokler je ugašala stara vera, kakor ugaša ogenj, na katerega nihče ne poklada drv, in dokler so se njihova srca odvračala od nove, radi tega, ker jim jo je vsiljevala nemška moč, je nastala v njihovih dušah puščoba, nemir, koprnenje po minulosti in globoka žalost. Čeh, ki je rastel že od svojih mladih nog v veselem bojnem trušču, ki ga je spremljalo petje in godba, je videl tu prvič tabor, jako tih in turoben. Samo tupatam je odmeval pri ognjiščih, oddaljenih od Skirvoillove kolibe, glas piščalke ali odmev pesmi, ki jo je pel »burtinikas« (žmudski pevec), in vojaki so ga poslušali s pobešenimi glavami in z v tla vprtimi očmi. Nekateri to sedeli poleg ognjišč ter imeli glave oprte ob lakte, ter bili v svoji obleki iz živalskih kož podobni divji ropni zverini. Ko so pa dvignili glave ter jeli ogledovati tuje viteze, je osvetlil plamen njihova mirna lica in plave oči, katere niso bile surove, niti grabežljive, marveč so zrle tako otožno, kakor zró otroci, katerim se godi krivica. Na koncu taborišča so ležali na mahu ranjenci, katere se jim je posrečilo odnesti iz poslednje bitke. Vražarji so izgovarjali nad njimi svoje kletve, ali pa so pregledovali njihove rane ter polagali na nje zdravilna zelišča; ranjenci pa so ležali tiho in molčé ter potrpežljivo prenašali svoje bolečine in muke. Iz goščave se je čulo žvižganje konjarjev; časih je nastal veter ter napolnil z dimom ves tabor in hrumel glasno po temnem gozdu. Toda noč je nastajala čimdalje bolj temna, ognjišča so jela ugašati in tišina, še večja nego poprej, je zavladala v taboru, podobna tugi in zlokobni slutnji.

Zbišek je dal svoje povelje ljudem, katerim je načeloval in s katerimi se je lahko mogel sporazumeti, ker je bilo med njimi tudi nekoliko Poljakov, na to pa se je obrnil k svojemu orožjenoscu ter mu rekel:

»Dovolj si se že nagledal tabora, čas je že, da se vrnemo pod šotor.«

»Dà, nagledal sem se,« odvrne mladenič, »toda posebno me ni razveselilo to, kar sem videl, ker se vidi na prvi pogled, da so to poraženi ljudje.«

»Dà, dvakrat poraženi, in sicer pred štirimi dnevi pod gradom in pred kratkim na bojnem pohodu. Ali sedaj hoče Skirvoillo iti tjekaj še tretjič, da doživí še tretji poraz.«

»Kaj, ali mar ne vé, da s takimi vojaki ne doseže proti Nemcem ničesar? To mi je rekel že vitez Matija, a sedaj vidim sam, da so ti ljudje jako slabo sposobni za vojno.«

»Tudi v tem se motiš, kajti to so hrabri ljudje, kakor malo kateri drugi na svetu. Samo to posebnost imajo, da se boré v tolpah in brez reda, Nemci pa v vrstah. Ako se jim posreči razdreti vrsto, pa pogosteje zmaga Žmud Nemca, nego Nemec Žmudca. To pa je tudi Nemcem znano in radi tega se držé skupaj ter stojé čvrsto kakor stena.«

»Toda na jemanje gradov ni treba niti misliti,« omeni Čeh.

»Saj tudi nimajo za to potrebnega orožja!« odvrne Zbišek. »Orožje za jemanje gradov ima samo knez Vitold, in dokler on ne pride k nam, ne dobimo nobenega gradu, k večjemu morda slučajno ali po izdajstvu.«

Tako se razgovarjáje, so dospeli k šotoru, pred katerim je veselo plapolal ogenj in na katerem so slu-

sostvuje proizvajanju mogočne slovanske pesmi. Na svidenje v soboto zvečer pri Dreherju!

Pripomnja. Razposlala so se vabila za vstop. Ako se je koga po pomoti prezrlo, naj blagovoli oprostiti ter se odzvati temu vabilu na koncert.

Vojaški pogreb. — V nedeljo pop. se je vršil v Gorici imeniten vojaški pogreb. Umrl je felmaršallajtnant Anton vit. Mayer pl. Monte Arabico, star 79 let. Pogreba sta se udeležila dva bataljona tuk. pešp. št. 47. in jedna baterija topničarjev, z vojaško godbo. Pri pogrebu je bilo jako obilo častnikov in civilnih dostojanstvenikov. Za križem, kateri je nosil vojak, so peljali z dolgim črnim suknom ogrnjenega konja; sukno zadej sta držala dva topničarja. Krsto so peljali 4 konji, za vozom pa je jahal jezdec v železnem vitežkem oklepu, za to določeni narednik. To je bilo nekaj izvenrednega in ker se je na Goriščekn streljalo s puškami in topovi, se je nabrala ob poti, zlasti pa na Goriščeku, neštevilna radovedna množica navzlic dežju.

Pismeni zrelostni izpit na tukajšnjem gimnaziju in tukajšnji realki prične dne 25. tega meseca.

Dopolnilne mestne volitve v Gorici se razpisane na dneve 25., 26. in 27. t. m.

Kavci in pornografija. — Klerikalna trobilca so vsa iz sebe, ker „Soča“ ni zamolčala Perinčičevih zločinov. Bodimo kratki: Kdorkoli je „Sočino“ poročilo dobro razumel, ta je že toliko izveden v takih rečeh, da ga nismo prav nič pohujšali. Kdor pa ni razumel.... temu tudi mi nismo odprli očij. Sicer pa ne izdajamo „Soče“ za otroke!!

Saj smo že davno vedeli, kaj uganja Perinčič v Gorici, a smo molčali. Ako bi nam bilo kaj za škandale, bi bili lahko že davno naslikali Perinčičeve ponočne orgije v Adamovem kostumu. Toda molčali smo! — *Saj so nam znane še večje umazanosti nekega župnika in kurata (junakinji sta: vdova s kopo otrok in.... Marijina hči), no molčali smo in molčimo, dokler ne bomo izzvani!* Upamo, da bo toliko zadoščalo. Ako bi pa bilo ljubo... posebno konsorciju „Pr. Lista“... pa lahko postrežemo!!

Župnik Perinčič in njegova Perpetua. — Preiskovalni sodnik je odredil preiskavo v stanovanju Perinčičevem, da bi našel samokres, s katerim je grozil zapeljanemu dekletu. Dekle je namreč izpovedalo, da jo je posilil s.... samokresom v roki, ona se mu je dala iz strahu. — Sodna komisija je res našla samokres tam, kakor je povedalo dekle. — Umeje se, da so tudi po tej preiskavi obdržali dalje v zaporu Perinčiča in njegovo vrlo Perpetuo, izšolano kan-kan prima-ballerino.

Oče Perinčičev, ki je bil pri sinu v Gorici in je... videl in vedel veliko preveč, je umrl pred par meseci. Pred smrtjo je imel često v mislih svojega sina Korla, in govoril je: „Boste videli, boste videli, moj sin Korel ne naredi dobrega konca!“ — Enako je zdihovala mati potem, ko jo je bil v Soči izgnal iz farovža. Revica se je bila z vso silo oklenila farovških vrat, ali vrli sinko Korel, katoliški pastir v Soči, jo je z nogo brcnil čez prag: vrata, katera je z vso silo zaloputnil, so vjela kos materinega krila, in mati je krilo raztrgala, da je šla pod streho k sosedu, kjer je ostala več tednov. — In Korle je kljub temu hodil vsak dan v cerkev darovat Bogu nekrvavo daritev!

Za velikonočno spoved je došlo več sosednjih duhovnikov v Sočo pomagat. Korle je bil poslal svojo kuharico malo prej „zrak menjat“ na Koroško, zato je pa bil on za kuharja. Da bi oče in mati ne prišla v dotiko z ostalimi duhovniki, ju je zaprl na kaščo in jima grozil z vsem možnim, ako mu... bosta delala sramoto. — Duhovniki pa niso marali njegovega kosila ter so šli po spovedi raje v gostilno.

Vkljub vsem takim škandalom je bil Perinčič persona gratissima pri „Primorskem Listu“. In ko smo mi v „Soči“ nekaj *malega omenili, so prihruli nad nas s* kričanjem: „Soča“ laže, obrekuje nedolžne duhovnike! — Naš namen je bil, odpraviti Perinčiča kam na varno, kjer bi ne bil v pohujšanje in v nesrečo ljudstvu, a zaman smo se trudili. Po dolgem obotavljanju so ga le premestili v Pliskovico. — In koliko napora je bilo treba, da so ga tudi od tam odslovili. — O kaznih in suspendiranju Perinčiča pa ni v Gorici prav nič znano. Tu vemo le toliko, da je ta nesrečni človek po 24 ur na dan Bogu in ljudem čas kradel, brezskrbno živel in — klerikalno politiko uganjal!

Svoj čas smo tudi v „Soči“ rezko grajali, da so takemu človeku dajali v razdelitev med revno ljudstvo državne in cesarjeve podpore. Samo zato, ker je Perinčič župnik, ni mu bilo treba podajati nikakega *računa.*

V „Soči“ smo povedali, kako je Perinčič razdeljeval tiste podpore in na Bolškem je prepričan vsakdo, da je večina ostala v Perinčičevi bisagi. Denar, namenjen za reveže v Soči, so pojedle farovške priležnice! — Tako se gospodari z javnimi zalogi, tako se zapravlja denar in ga meče skozi okno!! „Soča“ je povzdigala svoj glas, pa je dobila v odgovor, da je lažnjivka in obrekovalka! — O, bilo bi prav, ako bi moglo državno pravdništvo zbrati kaj dokazov, dasi je pozno, kajti bilo bi nam v zadoščenje, da smo že davno... govorili resnico in samo golo resnico!

Ricmanje. — Te dni je bil Križevački škof Drohobecki na Dunaju in je pri nuncijaturi in pri ministru Hartlu interveniral zastran ricmanjskega vprašanja. Dne 7. t. m. je bil škof v avdijenci pri cesarju. Čuje se, da stori škof v ti zadevi še druge korake.

Iz Št. Petra pri Gorici smo dobili to-le: Uredništvu „Soče“ v Gorici. Sklicujoč se na paragraf 19. tisk. zakona zahtevamo z ozirom na dnevno vest, objavljeno pod zaglavjem „Delavska slavnost“ v Št. Petru v štev. 36 z dne 6. maja t. l. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da „petijot iz kmetijskega društva v Št. Petru je padel tudi na rodovitna tla“; res je pa, da kmetijsko društvo v Št. Petru nima petijota ampak pristno vino svojih društvenikov. Za kmetijsko društvo v Št. Petru pri Gorici, registrovana zadruga z omejeno zavezo, Zakrajšek, nadzornik, Fr. Černic, načelnik.

Opomba uredništva. „Popravek“ je pisal s svojo roko Zakrajšek, latinski kaplan in vinski nadzornik v Št. Petru. Ne rečemo nič drugega nego to, da g. Primož skrbi za dobro zabavo.

Za jednoletne prostovoljce se ustanovi v Gorici pripravljalnica, in sicer v ulici sv. Klare v hiši, katero je kupil magistrat od posestnika Chiurla.

Cesta med Bačo in Knežo. — Delo pri gradnji ceste med Bačo in Knežo jako hitro napreduje. V kratkih treh mesecih se je napravilo neverjetno mnogo dela, tako, da ako ne bode slabo vreme preveč nagajalo, se odpre cesta prometu že prvega junija letos.

Kromberški vodovod. — Cevi kromberškega vodovoda baje močno puščajo, in radi tega se poizgubi mnogo vode. Gledé na to predlagajo na magistratu, da bi se izvrtala na živinskem trgu globoka jama, vzdignila iz nje voda, ki se tam steka, ter se spravila v kromberški vodovod. Vodovod pušča, cevi ne popravijo, pokopališče pa je vedno pod vodo! V zdravstvenem oziru se res lepo skrbi za Gorico!

Vpeljava vsakdanje poštne vožnje med Železniki in Podbrdom ob Bači. — S 15. majem t. l. se vpelje med Železniki in Podbrdom ob Bači vsakdanja poštna vožnja v zvezi z med Železniki in Škofjo Loko obstoječimi poštnimi vožnjami, in sicer s temle vožnim redom: Odhod iz Železnikov v Podbrdo ob 8·20 dopoldne, prihod v Podbrdo ob 9·20 dopoldne. Iz Podbrda odhaja pošta ob 1·10 popoldne in pride v Železnike ob 4·10 pop.

Izvozni trg v Gorici. — Dne 17. t. m. se otvori izvozni trg v Gorici in sicer na prostoru nasproti sadnemu trgu, kakor po navadi vsako leto. Trg se odpre vsak dan v jutro ob 3. uri, prodajati pa se sme začeti ob 5. zjutraj. Strogo prepovedano je, voziti sadje, zelenjavo itd. na kaka druga dvorišča, ali v krčme.

Vzoren klerikalec s Krasa. — Iz Volčjegagrada nam pišejo: Pretekli teden bi se bila pripetila kmalu nesreča. Vinko Metlikovec je prišel okoli 10. ure zvečer domu. V vasi tik poti se nahaja luža-napajališče. Zavozil je konja v lužo tako, da sta se oba prekucnila v vodo; tako je bil Vinko znotraj in zunaj močno moker. Slučajno je slišala neka bližnja ženska ploskanje po vodi, vzela svetilnico ter zagledala v luži Vinkota in konja, ki sta se borila s smrtjo. Na krik ženske so prihiteli na pomoč še o pravem času ter izvlekli Vinkota in živinče iz luže. Na prvi hip so mislili, da je kak ciganski voz, ali kmalu so spoznali, kdo je tičal v luži. Potem so ga pretresli ter postavili na glavo, da se je izcedila iz njega božja kapljica in voda iz kraške luže. Po dolgem času je prišel k zavesti in rekel: Hvala Bogu, božja previdnost me je rešila smrti! — Ni še dolgo od tega, ko se je pripetil temu možiceljnu neki drugi slučaj. Prišel je z Nabrežine domov vinjen ter pričel zmerjati svojo soprogo, ki je bila pripravljena ravno kruh delati. Po dolgem zmerjanju popade ženo sveta jeza, zgrabi lonec vrele vode ter ga opari po hrbtu tako, da je bil ves v mehurjih. Na vpitje so prihitele sosedne ženske, potegnile ž njega obleko, ubile 16 jajec ter ga počele mazati po opeklinah. Pozneje je poklical našega podžupana in jokal, kaj da mu je povzročila soproga. Podžupan se je smejal, ko je videl to operacijo, kajti M. je bil rumen, kakor kanarin, od jajčjega mazila. Mislili smo si pač, da drugega ne zasluži to ultra-klerikalno revše, katero povsodi kritikuje naprednjake in napredne liste. Popadel je v našem društvu nekoč „Sočo“, jo raztrgal in dejal, da ne zasluži „Soča“ biti v teh prostorih. Ali ni ta mož res vzor klerikalca?

Slana. — Poročali smo, da je storila slana *premnogo škode, in sicer po raznih* občinah. V goriški okolici so prizadeti najbolj kraji: Št. Andrež, Sovodnje, Podgora, Kojsko, Vipolže, Kozana, Šmartno, Vedrijan, Gradno, Št. Peter, Bilje, Gabrje, Sv. Križ, Črniče, Šmarje, Rihemberg, Kamnje, Vrtovin, Vogersko, Šempas, Dornberg, Kanal, Anhovo, Avče in Ajba.

Zidarji. — Končno je prišlo med delodajalci in delavci do takega sporazuma: Delavnik je v mesecih april do oktobra (vštetо) 9½ ure, v mesecih od novembra do vštetega marca pa 7. ur. Plače se povišajo približno na 20%. V pozimskem času se plačuje delo le po razmerju ur, v katerih se dela. Ta dogovor je stopil ta teden v veljavo ter traje do konca oktobra 1904.

Ponesrečil je v tovarni za celulozo v Podgori 27-letni delavec Ivan Brešan iz Ločnika. Ko je stal pri velikem stroju ter se pripognil pri delu in mu je zdrsnilo, ga je prijela transmisija ter ga stisnila za vrat tako, da je bil na hip mrtev. Zapustil je mlado ženo in 1-letno hčerko.

Kako vplivajo „katoliška izobraževalna“ društva na svoje člane. — V „Gorenjcu“ od 9. t. m. čitamo: Kranjskega dekana Koblarja „desna roba“ krojač Skalja, ki je bil dosedaj vajen igrati vloge obtoženca, povzpenja se vedno višje. Včeraj je nastopil pred kazenskim sodnikom kot preganjana nedolžnost. Prišlo je pa to tako-le: Oni dan enkrat je sedel utrujen od napor-

---

žabniki pekli meso. V šotoru je bilo hladno in vlažno, zato sta se oba viteza in Glavač ž njima vred vsedla na razgrnene kože poleg ognja.

Ko so se okrepčali, so poskušali zaspati, toda niso mogli. Matija se je obračal z jedne strani na drugo; vidé pa, da Zbišek sedi pri ognju, se je vsedel tudi on, in objemši z rokami svoja kolena, ga vprašal:

»Čuj! Čemu si svetoval iti tako daleč, pod Ragneto, ter ne mnogo bliže pod Gotteswerder? Kaj si nameraval doseči s tem?«

»Radi tega, ker mi nekaj šepeta v duši, da je Danuška v Ragneti... in ondi so mnogo manj oprezni nego tukaj.«

»Nisva imela časa pomeniti se, ker jaz sem bil truden, ti pa si zbiral ljudi po porazu po hosti. Toda povej mi sedaj: ali nameravaš še vedno iskati to deklico?«

»Saj to ni nikaka deklica, marveč moja žena!« mu odvrne Zbišek.

Nastalo je molčanje, ker je Matija dobro vedel, da mu na to ne more odgovoriti. Ko bi bila Danuška še vedno Jurandova gospodičina, bi bil stari vitez brez dvoma jel nagovarjati svojega sinovca, naj jo pusti in pozabi na njo; ker pa sta že sprejela zakrament svetega zakona, je postalo iskanje njegova dolžnost, in Matija bi mu ne bil izrekel onega vprašanja, ako bi ne bil smatral Jurandove hčerke še vedno za deklico, ker ni bilo prave poroke niti pravega zakona.

»Dà! Dà!« spregovori čez nekaj časa. »Toda vprašal sem te pred dvema dnevoma, in rekel si mi, da ne veš ničesar.«

»Ker res ne vem ničesar, marveč samo to, da božja jeza visi nad menoj.«

Glavač se dvigne na medvedovi koži, sede, nastavi ušesa ter jame pozorno poslušati.

Matija reče:

»Dokler te ne premaga trudnost, pripoveduj nam, kaj si videl, kaj si delal in kaj si opravil v Marburgu?«

Zbišek si odgrne svoje lase, katerih si že davno ni dal striči ter so se mu vsipavali na oči, na to pa jame pripovedovati.

»Daj Bog, da bi jaz vedel toliko o svoji Danuši, kolikor vem o Marburgu. Vprašate me, kaj sem ondi videl? Videl sem neizmerno križarsko moč, kateri pomagajo vsi kralji in vsi narodi, in s katero se more težko kdo še kosati. Videl sem tak grad, kakoršnega nima morda sam rimski cesar. Videl sem neizmerne zaklade, videl prekrasno orožje, videl celo mravljišče oboroženih menihov, »knehtov« in vitezov ter toliko svetinj, kolikor jih ima sam sveti oče v Rimu — zato vam pravim, da je kar duša sahnela v meni, ko sem si mislil: kdo si sme predrzniti, da bi se jim postavil po robu? Kdo jih premaga? Kdo se jim vpre? Koga ne zlomi njihova moč?«

»Nas! Prokleta jim bodi mati!« zakliče Glavač, ki se ni mogel premagati.

Tudi Matija se je čudil Zbiškovim besedam. Ker je pa hotel poizvedeti vse mladeničeve dogodke, mu sože v besedo in reče:

»Ali si že pozabil na Vilno? Ali smo se že malo kedaj borili ž njimi s ščitom ob ščit, s čelom ob čelo? Ali si pozabil, kako so neradi prihajali k nam, kako so se pritoževali o nas, da vam ni bilo dovolj. vtruditi konja in prelomiti kopje, marveč da je trebalo ali nam vrat odsekati, ali pa svojega dati! Bili so tudi pri nas kot gostje, ki so nas pozivali na dvoboj, ki pa so vsi sramotno odšli. Kaj, da ti je tako upadel pogum?«

»Ni mi upadel pogum, ker sem se boril celo v Marburgu z ostrim mečem. Toda vi ne poznate vse njihove moči.«

Na to se starec razsrdi.

»Ali ti morda poznaš vso poljsko moč? Ali si že videl vse polke zbrane skupaj? Nisi jih videl. Ali vsa njihova moč sloni na izdajstvu in krivici, kajti ondi ni niti pedi zemlje, ki bi bila zares njihova. Naši knezi so jih sprejeli, kakor sploh sprejemamo reveže v hišo, in jih obdarovali; ko se jim je pa vtrdila njihova moč, so oni grizli ono roko, ki jih je živila, kakor kaki besni in potuhnjeni psi. Polastili so se zemlje, mesta si osvojili z izdajstvom, in to je njihova moč! Ko bi jim pritekli tudi vsi kralji sveta na pomoč — vendar enkrat napoči dan sodbe in osvete.«

»Sami ste mi rekli, naj vam pripovedujem, kar sem ondi videl, sedaj pa se srdite, zato rajše umolknem,« reče Zbišek.

Matija je nekaj časa jezno momljal, končno pa se je pomiril in dejal:

»Ali se mar to ne godi? Stoji v gozdu hrast, podoben steni, ter si misliš, da bo stal tako mnogo stoletij; ko pa le krepko zamahneš po njem s sekiro, se takoj zgrudi po tleh. Tako je tudi s Križarji. Toda jaz sem hotel, da mi pripoveduješ, kaj si delal in kaj si dosegel? Boril si se ondi z ostrim orožjem, kakor si dejal?«

»Dà. Iz početka so me sprejeli ošabno in neljubeznivo, kajti ondi je bilo že znano, da sem se boril z Rotgierom. Nemara bi se mi ne bilo godilo dobro, ko bi me ne bil branil gospod de Lorche, katerega oni jako spoštujejo. Potem pa so prišle na vrsto gostije in bojne igre, pri katerih me je blagoslovil Bog. Slišali ste že, da me ima brat velikega mojstra, Ulrik, jako rad. On mi je dal pismo, napisano od samega velikega mojstra, ki je zapovedal, da mi morajo vrniti Danuško.«

(Dalje pride.)

nega dela za domovino v gostilni „pri Bekseljnu". Tja sta prilomastili tudi klerikalni korifeji brivec Janko Potušek in Janko Šink, predsednik „Moškega pevskega društva Kranj", lectar itd. Da sta oba veljaka tudi člana Koblarjevega izobraževalnega in zabavnega društva, je samoobsebi umevno. Takoj sta začela Skaljo zbadati (menda ga zavidata radi važne politične stopinje, katero Skalja zavzema v klerikalni stranki), beseda je dala besedo in slednjič so se vsi trije katoliški junaki, dasi politični somišljeniki, sprli tako, da sta oba Jankota storila pač to, česar sta se v zabavnem in izobraževalnem društvu naučila. Sebi in drugim v zabavo sta namreč jela Skaljo „izobraževati", to se pravi: prav pošteno sta mu zrahljala grešne kosti. Skalja, dobro vedoč, kaj je dolžan svoji časti kot tehantov pribočnik, je prisegel krvavo osveto. Svoje rane je razodel zdravniku, izobraževalca je pa tiral pred „rihto". Oba sta prejela včeraj zasluženo plačilo. Janko Potušek bo plačal deset kron in Janko Šink samo pet kron kazni. Pravita, da je bil „špas" najmanj toliko vreden. Prepričani smo pa, da bi se Skalja prav rad še večkrat dal na ta način „izobraževati", če bi se svitle kronice vsakokrat izročile njemu.

V Preserjih pri Rihembergu se gibljejo že dlje časa za ustanovitev lastne šole. Preserje z okoliškimi vasmi tvorijo nekak poseben oddelek občine Rihemberg, in po številu kakor po oddaljenosti ter po drugih okoliščinah popolnoma pristoja šola temu kraju. Ljudstvo je vse do zadnjega za to zelo uneto in je stopilo po svojih voditeljih resno na delo. Čuje se pa, da Pavlica, župnik, in ne vemo še, kdo spada k triumviratu, močno nasprotujejo uresničitvi te želje. So pač prijatelji ljudstva in napredka!

Poziv na naročbo Vodnikove sohe. — Ker se je izrazila želja, da naj bi dal izdelati kot pendant k sedaj narejeni Prešernovi sohi, tudi soho Vodnikovo v velikosti 42ctm, stvar pa zahteva precejšno žrtev, uljudno vabim k naročbi na isto.

Ako se oglasi vsaj 50 naročnikov, pripravljen sem soho preskrbeti. Doprsni kipi: Jurčič, Levstik, Slomšek in Vodnik v velikosti 25ctm brez podstavka bodo v kratkem dogotovljeni.

Naročila sprejema Jernej Bahovec, trgovina s papirjem in pisar. potrebščinami v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Iz Postojne smo prejeli ta-le poziv: Bratska društva! Meseca rožnika t. l. nameravata „Postojnska Čitalnica" in telovadno društvo „Sokol" v Postojni skupno razviti svoje društvene prapore. Da se bode pa izvršila ta pomembna slavnost kolikor možno sijajno in častno, pozivlja podpisani odbor vsa bratska narodna društva, da nam izvolijo čimpreje, najdalje pa do 25. vel. travna, naznaniti, ako se iste vdeleže in sicer: ali korporativno z zastavo, po deputaciji in v kolikem številu. Dalje prosimo približno število onih naznaniti, ki nameravajo o tej priliki si ogledati Postojnsko jamo. Pri zadostnem številu oglašencev potrudil se bode odbor, da dobi znatno znižano vstopnino za goste. Morebitno sodelovanje pri telovadbi ali pri komersu prosimo blagovoljno ob jednem omeniti. Vse druge podrobnosti in natančni vspored naznanimo potem pravočasno.

Pripravljalni odbor.

Poskušen samomor. — V nedeljo je hotela skočiti v Koren 45 letna vdova Dziewulsky iz Kopališke ulice. Prijeli pa so jo v bližini se nahajajoči ljudje ter jo pridržali, da ni izvršila svojega sklepa. Vzrok temu koraku je neznan.

Listnica. — Gg. dopisnikom: Nekatere dopise smo morali odložiti za prihodnjič radi pomanjkanja prostora.

Zdravilni kraj

Krasno in imenitno letovišče. Postaja juž. železnice: Poličane, oddalj. 6 ur od Dunaja. Letna doba: maj — september.

Rogatec-Slatina

„Biser zelene Štajerske!"

Vrelca: „Tempel-" in „Styria-" vrelec sta onim v Karlovih- in Marijinih-varih najsorodnejša. **Zdravišče proti:** želodčnim, črevesnim, jetrnim in ledvičnim boleznim; proti: kataru sopilnih organov, sladorni scalni driski, žolčnim kamenom, bolečinam v mehurju. Razširjeni nasadi, veliki listnati in iglati gozdi. — 3 velike kopelji za gorko, mrzlo in mineralno kopelj. Zdravljenje z mlekom, s rotko in kefirom. Najizbranejši kopališki orkester. Športne igre. Raznovrstno družabno življenje. Brošure in prospekte daje

Obisk v letu 1902: oseb 3100 (največje število odkar obstoji.)

Vodstvo.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Posl. Prohazka in tovariši so interpelirali min. predsednika radi dogodkov pri občinskih in deželnozborskih volitvah v Trstu. Po raznem drugem je Abrahamovicz obžaloval zadnjo nesklepčnost zbornice in pomanjklivo delovanje odsekov.

Nadškof Kohn in cerkvene razmere na Moravskem. — Moravsko je poleg Tirolskega najklerikalnejša dežela v Avtriji. Takega sistematičnega poneumnevanja priprostega ljudstva, takega fizičnega izsesovanja je najti le še v klasični zemlji klerikalizma, v Španiji. Svaka sila do vremena, ta pregovor se izpolnjuje do pičice sedaj na klerikalizmu. V Španiji se vrše krvave revolucije proti duhovščini, zlasti proti kongregacijam, na Francoskem tirajo jezuite in druge redovnike iz dežele, na Laškem je nacijonalna ideja klerikalizmu že skoro krila polomila, le v naši častitljivi stari Avstriji se zdi kakor da se nič ne giblje na starem, mogočnem klerikalnem poslopju. In vendar se i tu v eni najklerikalnejših dežel, na Moravskem, že nekaj let sem vrši čisto na tihem velika revolucija — duhov. Nižja duhovščina, koje stanje je pod tlakom vsemogočnih „predpostavljenih" postalo naravnost neznosno, se je oprijela naukov nemških katoliških reformatorjev, kakor Schella, Erharda, Harnacha in dr., ter jih začela strastno propagirati po časopisju. Taki reformni časopisi so bili dosedaj „Razvoj", „Rozkvět", „Mane"; ti trije so prestali izhajati. Sedaj izhajata še „Bilý Prapor" in „Nový Život". To reformno gibanje ima sicer tudi svoje materijalno podlago, v marsičem je nejasno in polovičato, vendar je v jedru odobravati, ker zbira v svoji sredi dolgo potlačevane odbojne sile proti klerikalizmu. Boj se vrši večinoma anonimno, le malokdo si upa s pravim imenom na dan.

Toliko, kar se tiče ozadja Kohn-Rectusove afere, za katero se zanima že vse avstrijsko časopisje. Oni tihi boj je izbruhnil kar naenkrat s tako silo na dan, da je vzbudil veliko začudenje po celi Avstriji in našel odmev tudi že v avstrijskem parlamentu. Cela historija je v kratkem ta-le: Kaplan Hofer je pod pseudonimom Rectus priobčil — kakor znano — v olomuškem svobodomiselnem časopisu „Pozor" serije člankov, v katerih je razkrinkal neusmiljeno in despotično gospodarstvo nadškofa Kohna in bičal verske in cerkvene razmere na Moravskem. Ti članki so vzbudili po celi deželi veliko senzacijo, nadškof je besnel in iskal krivca. Tega je našel na podlagi pravopisa telegrama, kateri je bil podpisan od Rectusa.

Ta pravopis je bil zelo sličen pravopisu nekega kaplana Ocazka in kaplan Ocazek je moral po nadškofovem povelju, četudi ga v to postavljeno duhovsko sodišče ni moglo spoznati krivim, v zapor. Tu se je pravi Rectus, kaplan Hofer, oglasil. Kljub temu je bil Ocasek še štiri dni t. j. do 24. aprila pridržan v zaporu. Vsi ti dogodki so javno mnenje tako poborili proti nadškofu, da se mu je visoki stolec močno zazibal. Ljudstvo je strašno razburjeno, prireja demonstracije proti nadškofu, protest za protestom roma v Rim, celo kapitola olomuška se je dvignila proti svojemu škofu, in ta je ostal sedaj čisto osamljen. Pričakuje se iz Rima strog ukor proti nadškofu, če ne še kaj hujšega; rimska kurija sedaj še molči in nekateri celo dvomijo, da bi proti Kohnu strogo postopala, ker ne bi hotela izgubiti velikanskih svot, katere je Kohn leto za letom kot peterski novčič pošiljal v Rim. Kako se stvari zasukajo, — pokaže najbližja bodočnost.

Sv. Vaclavska posojilnica v Pragi se zvija v zadnjih izdihljajih. Konkurz je sicer pred durmi ali odklada se vendar od dne do dne, kar strašno razburja prebivalstvo in posebno še prizadete kroge. Rešilna akcija novega predsedništva in nekaterih požrtvovalnih posameznikov je naravnost nadčloveška. Edina rešitev obstoji v tem, da oddajo vložniki svoje vložne knjižice s 50% popustom k zakupu v svrho sanacije na novo ustanovljeni posojilnici „Duvěra" („Zaupanje"). Le s tem se reši sv. Vaclavska posojilnica konkurza. „Duvěra" namreč le v tem slučaju prevede vse vloge na-se in postane edini upnik nesrečne posojilnice. Tiho likvidacijo bi izvedla s pomočjo sanacijskega fonda t. j. prostovoljnih prispevkov, ki znašajo okoli en milijon kron, s pomočjo deželne banke in drugih denarnih zavodov in slednjič s pomočjo vladinega posojila treh milijonov K, katere je vlada le pod pogojem tihe likvidacije posodila. V slučaju konkurza dobé upniki-vložniki veliko manj od polovice in še to po dolgih letih. Členi posojilnice so sicer neomejeno zavezani ali kdo so ti členi? Skoraj sami reveži: delavci, mali kmetje, mali obrtniki in rokodelci, nižji uradniki itd. Iz teh porokov bi se dal iztisniti po mnenju strokovnjakov po dolgih tožbah in eksekucijah komaj 1—2 milijona kron, ali kje bi se vzelo manjkajočih 8—9 milijonov? Konkurz sv. Vaclavske posojilnice bi pomenjal strašno katastrofo za gospodarsko življenje češkega naroda. Ne le da bi se popolnoma uničilo tisoče in tisoče ekzistencij, ampak narodno gospodarstvo bi bilo s tem na dolga in dolga leta pretreseno.

Bolgare podijo iz Carigrada. Sultan je izdal ukaz, da morajo zapustiti Carigrad vsi Bolgari, ki nimajo tam stalnega bivališča, ker so baje hoteli tudi v Carigradu napraviti atentate!!

Lokalna železnica Škofja Loka-Železniki. — Tehnične priprave za zgradbo te lokalne železnice se v kratkem prično. Ta dela se bodo vršila pod vodstvom nadinženirja Samuela Negryja in inženirjev Ladislava Pappa ter Emanuela Gellérta.

Kruto postopanje z delavci. — Na gradnji nove železnice blizu Opčin dela okoli 300 delavcev. Za petek jim je bilo ukazano, začeti z delom ob 5. uri zjutraj ter delati do 7. zvečer; za kosilo se jim dovoli 1 uro, za zajutrek pol ure. Delavci so se temu uprli ter niso šli delat. Zahtevajo, naj se dela od 6. do 6. s počitkom 1½ ure in pa s povišanjem plačila 10 nč. na dan za osebo. Delavci dobivajo le 1 gld. 20 n. na dan. Podjetništvo je takoj dalo zapreti kuhinjo za delavce ter jim ni hotelo izplačati niti zaslуženega denarja. Posredoval je vladni komisar in upati je, da podjetništvo odneha ter se stvar lepim potom poravna.

Grozna nesreča v Trstu. — V nedeljo nekoliko po eni uri popoludne je prišla k gospej Zajc, ki stanuje v hiši št. 6 ulice Paolo Diacono, v obiske 22 letna Irene, soproga delavca Zimarellija, ki stanuje v isti hiši. Ko ste obe ženi sedeli za mizo, se je 22-letni Karol Zajc igral z revolverjem; ta se je vsled njegove neprevidnosti sprožil in kroglja je predrla Zimarelli oko ter jej obtičala v glavi. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer jej težko rešijo življenje. Zajc se je podal na inšpektorat, kjer so ga vzeli na zapisnik ter ga odvedli v zapor.

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Vjera Afanazijevna se je trikrat prekrižala, ko je stopila v sveto deželo. Ozke ulice se vijejo h glavnemu trgu, železni drogi zabranjujejo prehod velblodom, mimo velike džamije, kjer se ravno klanjajo verniki Muhamedu, nas pelje pot. V nemški koloniji je hotel, kjer ostanemo, dokler ne odrine vlak v Jeruzalem. Naročil sem dva voza in peljali smo se k hiši Simona strojarja, kjer je Bog Petru poslal plašč, v katerem so bile nečiste živali. Na dvorišču je kamenito korito, prav primerno za strojarja. Po vratolomnih stopnicah smo prišli na teraso hiše, pod nami je veliko figovo drevo in solnce pripeka na kameniti tlak. Tu je bojda spal sv. Peter in tu se je dogodil čudež. Površina morja sveti in slepi oči. Na pol slepemu in razcapanemu varuhu sem dal kot finančni minister današnjega dne primeren bakšiš. Po pol uri smo bili v vrtih Antoninovih. Pri vratih sem pograbil našega popa, ki je bil danes nekako prazično oblečen ter ga vprašal, kdo je Antonin. Bal sem se, da se kaže pri tej priliki moje slabo znanje krščanske zgodovine. Potolažil sem se pa, ko mi je pravil pop, da je poznal tega malega moža, ki je bil jeruzalemski arhimandrit, sezidal tu rusko cerkev in nasadil ta gaj naranč. S stolpa cerkve je lep razgled po skrbnih, ali še mladih nasadih naranč okoli cerkve, izmed teh nasadov se dvigajo vitke palme, proti severu je judejsko gorovje in tam ob morju najstarejše mesto sveta — Jope. Tudi »piscerno«, kjer je Peter Tabito »vozkresel«, kakor je ruska žena pravila, ki je nosila »kulič«, kakoršnega pečejo v Rusiji ob Veliki noči, smo obiskali. Poti niso s peskom, temveč s školjkami posute. Vstopili smo zopet v voz in posadili na kozel popa. Pop je pripovedoval s kozla, da je že bil petkrat v Rusiji, govoril je prav rusko z jugoslovanskim akcentom.

Peljali smo se skozi nemško kolonijo, žito je bilo že zrelo. Oče in Vjera Afanazijevna sta med tem uganjala slovansko filologijo. Ko smo došli h hotelu, odtegnil sem dragomanu nekoliko frankov od svote, katero je zahteval. Po obedu smo zopet denar menjali in že predno smo se odpeljali z vozom na kolodvor, začel je rentačiti pri mizi sam sedeč neki pristen German iz tevtoburgskega gozda, ker je čul, da ne govorimo nemško, ali moj oče ga je še bolj dražil.

V vagonu so sedeli za nami vred Šved s soprogo, nekoliko turških uradnikov, pastor, ki je imel na ladji božjo službo, in Grk s svojo hčerko. O potovanju v Jeruzalem niti besedice, mislil sem, da se vozim po Dalmaciji, ter da pridem morda v Split ali Šibenik ali Knin, in nisem mogel verjeti, da pridem v ono mistično mesto — v Jeruzalem. Romarji v sosednjem vagonu so molili nekoliko rožnih vencev. Pripeljali smo se v postajo, kakoršnih je na tisoče po svetu. Izstopili smo. Mož z lepo brado je prašal po nama; bil je to rektor avstrijskega hospica. Kavas hospica je švigal okoli voza, ki je bil za nas pripravljen.

Prikazal se je mestni zid in stolp Hipikus, čutil sem, da sem prispel v drugo večno mesto, v Jeruzalem. Ko sva prestopila prag našega gostišča, spregovoril je rektor besede: »Pozdravljeni na avstrijskih tleh.«

Velika noč v Jeruzalemu.

Na svetu menda ni mesta, ki bi bilo ohranilo od pamtiveka svoj prvotni arhitektonski značaj, kakor Jeruzalem. Mogoče, da skoraj gotovo je, da je hodil Krist s svojimi učenci po ulicah, katere se prav nič niso razlikovale od današnjih zakrivljenih, ozkih in zakotnih jeruzalemskih ulic. Dognano je, da se je že dvigala ob Kristovem času nad vsako hišo kupola in da se stavbeni načrt za jeruzalemsko hišo od onega časa do danes ni spremenil. Zanimivo je, kako svrho ima v jutrovskih deželah, kjer je malo lesa, kamenita kupola. Po njej se odteka voda v cisterne. Kdor vidi kupolo sv. Petra v Rimu, pač pozabi na prvotni pomen jutrovske kupole za dežele, v katerih ni potokov in studencev. Z našega okna v gostišču uživamo mikaven pogled na bele kocke s pobeljenimi kupolami na raznih gričih. Jeruzalem je bil bojda kakor Rim sezidan na sedmerih gričih; ti griči so istotako kakor ob Tiberu tudi tu nevidni, ali vendar opazi oko, da mesto ni sezidano na ravni planjavi, temveč, da se dviga tja proti gori Sionu. Natančni potopisci naštevajo navadno pet gričev. Prvi dan mojega bivanja v Jeruzalemu je bil čarokrasno bister in prozoren, kupole so se posebno v jutro čudovito ostro odbijale od azurnega južnega neba. Stopil sem na razsežno teraso gostišča, ki je tudi njegova streha, in odtod sem zagledal prvič ves Jeruzalem. Vse se mi je dozdevalo tako silno blizu okoli mene. Nekoliko streljajev oddaljeno videl sem črnkasto plitvo kupolo, Golgoto s cerkvijo sv. groba. Na nasprotni strani na levi je druga kupola sredi harama, svetega okraja, ali na njenem vrhu se blesti polumesec. Nekoliko minaretov, tu in tam kak obok ali kaka palma oživlja celo sliko. Čudil sem se, ko sem videl Oljsko goro z nekaterimi raztresenimi skupinami oljik sredi kamenja, s cerkvijo in stolpom na vrhu. Zapustil sem predpoldne gostišče. Hodil sem po via dolorosa do vrat sv. Štefana. Nekoliko korakov in stal sem pod svodom, ki se vzpenja nad ulico. To je oni svod, kjer je zaklical Poncij Pilat, pokazavši Krista ljudstvu: »Ecce homo«. Razbrzdana množica pa se ni dala pomiriti niti, ko je videla Krista s krono iz trnja na krvavi glavi. Trdosrčni Rimljan je bil ginjen, vedel je, da se godi mlademu Galilejcu največja krivica, ali prebojazljiv je bil, da bi rešil Galilejca. Židi se pritožijo pri cesarju, da je bil prizanesljiv nasproti rabiju iz Nazareta, ki se je hotel vzpneti na kraljevi prestol in izgnati Rimljane iz dežele. Na neki tabli sem čital napis v latinskem jeziku, da je tu Krist bil kronan s trnjevo krono. Vstopil sem v dvorišče po povprek položeni

„Narodni dom“ pri Sv. Ivanu pri Trstu otvorijo dne 7. junija letos in ne 14, kakor je bilo prvotno namenjeno.

Vseučilišče v Inomostu ostane nemško. Naučni minister je izdal dekret, po katerem določa, da mora ostati vseučilišče v Inomostu vedno nemško, laške stolice na tem vseučilišču pa se prenesejo, kolikor mogoče hitro, v kako dvugo mesto izven Tirolskega. Med mesti se imenuje Dunaj, Gradec, Trst in Gorica. Lahi hočejo Trst, kjer ima stati bodoče laško popolno vseučilišče.

Na Hrvatskem. — O izgredih prihajajo poročila iz Zagreba, Samobora, Siska, Delnic, Bakra, s Sušaka itd. Ker baje ne zadošča več domače vojaštvo, so poslali iz Ljubljane 300 mož tamk. pešpolka št. 27.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
FRANA WILHELMA
lekarnarja in c. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni avstr. veljave.
Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno. Poštni zavoj — 15 zavitkov 24 kron franko na vsako avstro-ogersko pošto.
V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).
(6)

»Tolminska hranilnica in posojilnica registro ana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo

k občnemu zboru, ki bode v **nedeljo 24. maja 1903** ob 3. uri popoldne v lastni pisarni v Tolminu.

Dnevni red:

1. Nagovor in poročilo o računskem zaključku za leto 1902.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Slučajnosti.
4. Volitev načelstva in nadzorstva«.

Tolminska hranilnica in posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Zahvala.

Podpisana, popolnoma zadovoljna za tako hitro in točno izplačilo zavarovane glavnice po svojem soprogu Ivanu Josipu Gavessu, strojevodju (mašinistu) c. kr. drž. železnic, kateri je bil zavarovan od marca 1902. ter umrl v marcu tega leta, torej komaj eno leto zavarovanja, siljena javno izraziti svojo zahvalo čislani zavarovalnici za življenje „Janus“ na Dunaju, ter imenovano zavarovalnico toplo priporočati vsakemu.

Kozana pri Gorici.

Alojzija Gavess.

Podružnica v Trstu, Corso Stadion štev. 16.
Okrajno zastopstvo
v Gorici, Semeniška ulica štev. 3.

Rojakom v mestu in z dežele priporoča

Anto Makuc
odlikovani mizarski mojster v Solkanu
pri Gorici št. 65
svoje izvrstne izdelke pohištva od navadnega do najfinejšega dela v vseh slogih. Cene zmerne.

Zahtevajte
moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštnine prosto
Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz **vipavskih, furlanskih,** **briskih, dalmatinskih** in **istarskih vinogradov.**
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
Načelstvo in **nadzorstvo** je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:
Hranilne vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}$%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Posojila: na vknjižbe po $5\frac{1}{2}$%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s $\frac{1}{2}$% uradnino. Glavni deleži koncem leta $5\frac{1}{2}$%.
Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1,318.965. — Posojila 1,379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Pfaff-ovi šivalni stroji

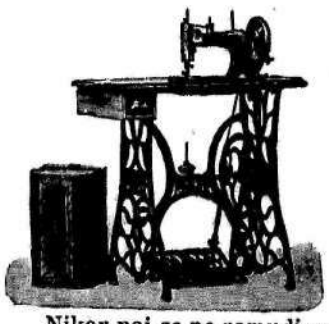
so najboljši.
To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim.**
Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamirenje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.
Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.
Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1
SAUNIG & DEKLEVA.
Popravljalnica šivalnih strojev, dvokolos Nunska ulica 14.

Amerikanski blikendorfski hitri pisalni stroj.
Reference prve vrste.
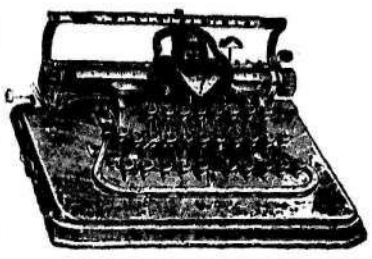
Cena K 230 — in K 300.—
Pred nakupom pisalnega stroja ne zamudimo prilike pokazati si najceneji, vsem zahtevam odgovarjajoči klaviaturni stroj.
Prednosti istega so: pisava lepa, čista in stalno vidna, sestav na barvaste valčke, menjajoče kolesce s črkami, najceneji stroški za vzdrževanje, največja prebojna moč.
Glavni zastopnik za Avstro-Ogersko:
Oskar Huffzky, Dunaj
V., Margarethenstrasse 55.
Lastna popravljalnica. Prospekti zastonj in poštnine prosti.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fondi: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

deski, prav kakor pri nas, kjer se dovaža pesek in opeka po taki deski na stavbeni prostor. Na dvorišču je bilo navoženo nekoliko kupov kamenja za zidanje. Mala cerkvica je na desni. Na tem mestu so torej zasramovali Pilatovi vojaki Krista, ga bičali, mu pljunili v obraz in ga imenovali kralja židovskega, ki se ni branil, ampak vse pretrpel, zavit v škrlatni plašč. Neotesani vojščaki pač niso razlikovali med posvetno oblastjo in oblastjo nad dušami, in njim se pač to ne sme šteti v zlo.

Po tej poti je hodil najplemenitejši in največji človek izmed vseh onih, ki so kedaj živeli, kakor ga še celo imenujejo oni, ki so se otresli vseh naukov cerkve. Ali Krist ni bil samo človek, ampak tudi Bog, in radi tega je ta zemlja posvečena. Ko sem stal zamaknjen tam pod svodom, hodile so mimo mene turške bule, kmeti so gonili svoje osle in poleg svoda je imel Arabec prodajalnico raznih jestvin, semen in sladčič.

Bil je petek in ob petkih je običajno, da molijo frančiškani križev pot. Okoli tretje ure so prišli menihi pred gostišče. Prva postaja, kjer je bil Jezus po krivici obsojen, to je tam, kjer je bilo rimsko sodišče, se nahaja znotraj turške vojašnice. Da bi ne nastale nikake homatije, opravi se molitev pred vrati vojašnice. Tudi po drugih postajah odmolijo frančiškani silno brzo svoje molitve in dirjajo naprej, da jim je skoraj težko slediti. Ta hitrica je sicer upravičena, ker se je bati izgredov, ako bi bil delj časa v teh ozkih ulica ustavljen promet. To dirjanje po svetem mestu je na vsak način nedostojno in kazalo bi sploh odpraviti te molitve na cesti, ako ni mogoče polagoma hoditi od postaje do postaje, ne da bi se s tem izzivala mržnja Muhamedancev. Turški stražarji z biči v rokah so korakali ob strani sprevoda in pognali vsakega Arabca ali bulo, ki je hotela ob tem času preko ulice. Pot do cerkve sv. groba ni bogsigavedi prijetna. Že prej takoj po obedu sem skušal najti cerkev brez vodnika in načrta.

Hodil sem po zakotnih ulicah navzgor in navzdol, dokler nisem prispel pred neki samostan, kjer so čepeli koptski menihi na tleh in me gledali vprašajoče, kaj da pač tu iščem. Z velikim trudom sem našel pot do gostišča. Tudi prava pot do cerkve sv. groba ni prijetna. Ozke, strme, smrdeče ulice, potem nizka vrata in stal sem na trgu, polnem ljudi, fes ob fesu. Kordon vojakov je postavljen pred cerkvijo, katere pročelje je silno zanemarjeno. Vsakomur mora pač biti čudno pri srcu, ko stopi v to svetišče. Cerkev je bila vsa polna mužikov. Našel sem srbskega popa s parobroda, ki me je vodil po cerkvi. V obhodu nas objema mistična tema. Okoli groba gorijo neštevilne luči. Spustil sem se v kapelo sv. Jelene in občudoval najkarakterističnejše tipe grških in orijentalskih duhovnikov. Vse se pripravlja na pravoslavno Veliko noč.

Šel sem potem proti jafskim vratom, odkoder pa nisem našel poti nazaj do damaskovih vrat. Najel sem si mladega Arabca, ki mi je kazal pot. Bil je pravoslaven in v dokaz je napravil križ ter govoril rusko z menoj. Peljal me je z gostišča potem do zidovja, kjer oplakujejo Židi nesrečno usodo Jeruzalema. Bil je isti dan velik praznik in Židi so bili v dragocenih oblekah.

V soboto je bila moja prva pot k cerkvi sv. groba. Naravnost izključeno je, da bi si mogel cerkev natančneje ogledati, dokler trajajo prazniki. Treba je čakati z natančnejšim ogledovanjem, dokler se romarji ne razidejo. Tem bolj pa me mika hoditi po cerkvi in opazovati te gruče raznih vernikov, kajti ni cerkve na svetu, kjer bi bilo zbranih pod edno kupolo toliko raznovrstnih konfesij kakor tu v cerkvi sv. groba.

Solidni, dobro rejeni Bavarci in protestanti, kateri se prav nič ne trgajo za to ali ono ploščo in kapelo, temveč prepuščajo to borbo pristašem drugih veroizpovedanj, zastopajo zapad in njegovo kulturo in so v neznatni manjšini ter kazijo s svojimi ednoličnimi evropskimi oblekami to pestro sliko. Obilo orijentalskih mnogobarvnih noš je videti. Manj slikovito so oblečeni Kopti, visoki, tanki ljudje, ozkih prsi, povsem zagorelega obraza, podolgaste glave in fiziognomije, jasno pričajoče, da niso Arijci in pripadajo čisto drugemu plemenu. Zaviti so v bele plašče. Velika noč je napočila in v Jeruzalemu biva več tisoč, pravijo da osem tisoč ruskih mužikov, kateri v trumah postopajo po ozkih ulicah, da se nam skoro dozdeva, da je Jeruzalem rusko gubernsko mesto. Prodajalci kruha, sadja in drugi trgovci hočejo siloma govoriti po rusko in včasi se čuje po bazarju le ruski jezik. Trditev torej, da ima tu ruščina največjo veljavo, ni neutemeljena. Rusi podajo bazarju neki čuden kolorit; posebno v oni ulici, katera vodi dol do cerkve in kjer imajo prodajalci spominkov svoje lesene »dučane«, jih je vedno dovolj. Moleki vseh oblik, svete podobice v otročjenaivnem bizantinskem slogu, ikone vseh velikosti, palice za pope iz cedrovega lesa, mrtvaški prtiči, vse to je tam na prodaj. Turške bule, ubožne Židinje, Beduinke krepkih udov in temnih golih rok se gnetejo sredi gneče in mrki Beduini korakajo samozavestno in molčeči, ne ozirajoči se niti na levo, niti na desno. Po polzkih kamenitih ploščah se gnete vsa ta pestra množica. Od daleč se čuje topot nekega težkega predmeta, ki udarja ednakomerno na tla. Dva kavasa se prikažeta, v roki imata dve dolgi palici, okovani spodaj in na vrhu s srebrom, oblastno stopata in bijeta s težkima palicama na tla. Za njima pridejo armenski duhovniki, divji sinovi narave temne polti z dolgimi črnimi bradami, ter strastno mirnimi potezami v obrazu, njim sledi armenski patrijah. Na glavah nosijo vsi črne kukulje. Patrijarh se je podal v cerkev v spremstvu, katero je moralo vzbuditi med ljudmi bojazen in ne spoštovanje in katero je bilo bolj podobno kakemu vojaškemu sprevodu nego sprevodu krščanskega pastirja. Pomikali so se skozi vrata navzdol na trg pred cerkvijo. Vojaški kordon ni dopuščal, da bi kramarji prodajali svojo robo, rožne vence, amulete, trn-

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalic

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Naznanilo.

Podpisani si usojam naznanjati slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da prevzamem vsled smrti svojega očeta vodstvo in oskrbovanje staroznane gostilne

„Pri Golobu“
na voglu ulice Morelli.

Skrbel bodem, da bode tudi v bodoče pos režba solidna kakor doslej.

V Gorici, 1. maja 1903.

Leopold Reja.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, - proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani	K	943.200·—
b) vplačani	»	305.874·50
Dana posojila	»	1,248.171·07
Dopolnilni zaklad	»	244.139·23
Vloge	»	912.745·25

V nobenem slovenskem domu, zlasti ne v slovenskih društvenih dvoranah se ne sme pogrešati

Prešernove sohe

Ista je uzorno izdelana v velikosti 42 *cm*, ter stane samo 7 K.

Doprsni kip

Janko Kersnika

25 *cm* velik, brez podstavka, za 3 krone.

V velikosti 22 *cm* po K 1·80 — s podstavkom — kipca

Simona Gregorčiča in Jenko-ta.

Zabojčke računim za lastno ceno.

Vsa čitalniška, bralna, ognjegasna in druga društva opozarjam na ugodno priliko, da okrase svoje domove z domačimi umotvori in vabim prav uljudno k naročbi

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem in pisar. potrebščinami

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Zaloga piva

iz prve kranjske izvozne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich-Vrhnika (Kranjsko).

Priporoča se za bodočo sezono cen. gg. gostilničarjem in zasebnikom iz mesta in dežele v svrho blagohotnih naročil izbornih vrst piva kakor: »Eksportno marčno«, »Kranjski biser« in »Granat-Porter« v sodčkih in steklenicah. Jamči se za solidno in točno postrežbo po najnižje mogočih konkurenčnih cenah. — Za udobnost cen. gg. odjemalcev iz Vipavskega ima tvrdka na Goričici »pri Rebku« in v Dornbergu pri Alb. Sinigoj-u z ledom in vedno svežim pivom dobro oskrbljene ledenice.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rovan,

s zalogo v Gorici — Rabatišče štv. 20.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime **„Schicht“** in na gornjo varstveno zn mko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

jeve krone in še celo ruske popise slavnosti svetega ognja, tiskane z rdečimi črkami.

Prikorakal je cel bataljon turških razcapanih in umazanih vojakov male, slabotne postave, ki je novič prav po vojaško zasedel ves trg. Pred vhodom je stal turški policijski uradnik in segel vsaki po orijentalsko oblečeni osebi, koja se je podala v cerkev, v žepe in tipal po telesu, ali nima znabiti orožja pri sebi. Pri mazilnem kamenu je stalo več koptskih duhovnikov na levi in več ruskih popov na desni in delilo prihajajočo množico v dva tabora, kopti in verniki drugih vzhodnih veroizpovedanj so morali stopiti v cerkev na levi, mužiki pa na desni. Te varstvene naredbe so prepotrebne. Popoldne bode slavnost svetega ognja. Pred štirimi ali petimi desetletji je bilo umorjeno okoli svetega groba tri sto oseb in težko ranjenih dve sto. Turški vojaki bodo morali tudi danes skrbeti za red ob grobu kneza miru.

Sveti ogenj.

Obed v gostišču je bil uro prej, ker smo se nameravali podati k slavnosti. Navzoč je bil tudi avstrijski generalni konzul P., rodom Ljubljančan, ki piše svoje ime s pristno slovensko kljuko, in njegova soproga. Pri vratih sta čakala Ali, kavas gostišča in kavas konzulata, imela sta zakrivljeni, precej dragoceni in posrebrnjeni sablji in oni dve težki palici. Šla sta na čelu in vdarjajoča na tla naznanjala domačinom, da hodijo za njima »Latinci«. Prišli smo nekoliko pozno v cerkev. Kako čudno je bilo slišati topot okovanih palic na cekvenem tlaku. Tudi obhod je bil natlačen z ljudmi. Drug se je moral drugega držati, polagajoč mu roke na ramena, da je bilo mogoče se preriti. Iz rotunde se je slišalo popevanje, ploskanje, strašen krik in vik. Sedaj se je pa pričelo ruvanje in suvanje sredi gneče, da je bilo naravnost opasno. Silili smo v kapelo frančiškanov.

Vojaki, kateri so bili tam razpostavljeni, so nas vlekli nazaj, mi smo se branili z rokami, kolikor je bilo mogoče. Slednjič se je konzul srečno preril naprej in neki turški častnik je končno vendar spoznal, koga ima pred seboj. Frančiškani so se začeli hudovati po italijansko, dokler nas vojaki niso pustili v zakristijo. Ni bila šala, ruvati se toliko časa sredi največje gneče, in težko je bilo napraviti si pot. Položaj res ni bil posebno prijeten, in oddahnili smo se, ko smo stopili v zakristijo. Po nekih zavitih stopnicah smo se vzpenjali navzgor, te stopnice, katere so tvorile pravcat labirint, so vodile na gornji obhod, kjer so lože za konzule. Stene so pobeljene in tu pa tam so nizke vratice v celice za meniihe. Strašno je prebivati v njih, ni svetlobe ne zraka, kakor piše neki potopisec. Ko smo stopili v takozvano ložo, to je nekoliko iz galerije rotunde ven moleči balkon, razkril se je pred našimi očmi prizor, kojega ni mogoče tako brzo pozabiti. Okoli okinčane kupole svetega groba se vidijo sami rdeči fesi, zdivjani ljudje kričijo, ploskajo z rokami, metajo svoj fes preko glav drugih, vzdigujejo tu ali tam kakega posebno gorečega pristaša, katerega navdušeno pozdravlja ta ali ona stranka. Nekoliko nad menoj stoji naslonjen na zid mlad italijanski frančiškan, kateri mi pojasnuje to ali ono. Morebiti eno uro bodemo še čakali, in oni spodaj bodo morali toliko časa kričati, predno bodo priklicali sveti ogenj z nebes.

Ni težko dokazati, da je kult svetega ognja starega izvira. Zabranjeno je bilo najprej človeku uporabljati ogenj in le po slepariji je postal človek deležen iskre, katera mu je pomagala napredovati. Ne samo v Grčiji ampak tudi v Rimu so visoko spoštovali blagodejno moč ognja. Vestalke so vestno skrbele, da ni nikdar ugasnil sveti ogenj, nesreča bi pretila državi, ako bi plamen ugasnil po neprevidnosti. Katoliška cerkev pozna tudi kult svetega ognja. Ob veliki noči hitijo s treskami užganimi po božji službi domov in zakurijo v peči ali drugodi. Tak ogen prinaša srečo celi hiši. Simbol ima globok pomen. Krista so položili v grob, in on je vstal kakor vzplamti ogenj. Armenci, Kopti in Abesinci pa verujejo, da pride sveti ogenj na veliko soboto naravnost z nebes in da se prikaže pri onih dveh luknjah ob strani kapele svetega groba. Kdor prvi ujame ta plamen, bode srečen. Tudi pravoslavni Rusi verujejo v to prikazen. Nekateri romarji shranijo sveti ogenj v neke svetilnice, potujejo takoj v Jafo in odtod v Rusijo. Vso pot silno skrbijo, da plamen ne ugasne. V Rusiji jih potem visoko čislajo. Drugi si s svetim ognjem skušajo brado zažgati, oni, katerim se to posreči, so zelo časčeni, to vsaj se mi je pripovedovalo. Zvedel sem tudi, da so ti kričavi ljudje ravno pod nami egiptski kristijani ali abesinci, kateri se pa po veri imenujejo Kopti. Ti ljudje so pač kristijani le po imenu.

V loži poleg nas je čepel na prepogah s cvetličnimi ornamenti, naslonjen na svilene, rdeče blazine jeruzalemski paša, pravni naslednik Poncija Pilata v posvetni oblasti. Paša, kateri je bojda vrlo udvorljiv in ki govori izborno francosko, je še mlad mož, okoli njega so stali najvišji uradniki s fesi na glavi in v svetlosivih površnikih. Pred ložo se je dolgočasil siromašno oblečen policist z bičem v roki, pri vratih pa dva kavasa, najbrž dva Kurda s silno lepimi orlovimi nosi, okroglimi glavami in dolgimi, črnimi lasmi. Kak užitek mora biti za turškega pašo, gledati to komedijo, odrigajočo se v najsvetejšem svetišču krščanstva! Temni obhod okoli rotunde je čudno okrašen z raznovrstnimi oljnatimi slikami avstrijskih cesarjev, princa Evgena, Ludovika Filipa ali kakega drugega francoskega vladarja z napudrano lasuljo.

(Dalje pride.)